

Az Európai Bíróság ítélete az online pókerjátékos fogyasztóként történő minősítése tárgyában

Hajnal Zsolt egyetemi docens¹

Abstract: The European consumer law not only seeks to guarantee a high level of protection for consumers by establishing substantive rights, but also to protect the designated group of persons in cross-border legal relationships, with the means and tools of conflict-of-law regulation. In the case law of the European Court of Justice concerning conflicts of law () regulations (Rome I., Rome II., recast Brussels Ia Regulations), the precise definition of the personal field of consumer protection is a recurring issue. The study undertakes to analyse case Nr. C-774/19 in a broader context, examining whether a natural person who, as a professional poker player, has earned a regular and significant amount of income can be classified as a consumer.

Hivatalos hivatkozás: C-774/19. sz. A. B. és B. B. kontra Personal Exchange International Limited ügyben 2020. december 10.-én hozott ítélet (ECLI:EU:C:2020:1015).

Értelmezett jogszabályhelyek: A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL2001.L12., 1.o.) 15.cikke (1) bek

Kulcsszavak: joghatóság, fogyasztóvédelem, fogyasztó, szakmai üzleti tevékenység, határon átnyúló fogyasztói szerződés

Bevezetés

Az európai fogyasztók magas szintű védelme megjelenik az Európai Unió elsődleges jogában lefektetett célkitűzések között, amely bonyolult, a fogyasztók egyéni élethelyzeteihez igazodva szofisztikált eszközrendszerrel igyekszik védeni és támogatni az európai fogyasztókat.² A fogyasztók határon átnyúló jogviszonyaikban a kollíziós jogi módszer segítségével is lehet biztosítani a magas szintű jogvédelmet. A Róma I rendelet kollíziós anyagi jogi szabályai biztosítják a határon átnyúló, fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésekben azt, hogy jogválasztással ne lehessen megfosztani a fogyasztót a jogválasztás hiányában alkalmazandó jog, a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti ország fogyasztót védő, eltérést nem engedő rendelkezéseitől bizonyos feltételek teljesülése mellett.³ A fogyasztóvédelmi motívumok megjelennek a Róma II. rendeletben, határon átnyúló, szerződésen kívüli kötelmek kollíziós szabályai között is, így különösen a hibás termék által okozott kárért való felelősség, a tisztességtelen versenycselekmények különös szabályaiban is.⁴ A határon átnyúló fogyasztói szerződések kollíziós eljárási szabályait az átdolgozott Brüsszel Ia rendelet 17-19 §-ban találjuk, amely alapján a fogyasztó saját lakóhelye vagy székhelye szerinti bíróság előtt indíthat

¹ A tanulmány a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült.

² Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata HL C 326., 2012.10.26., 47—390. o. 169. cikk

³ A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I”) (HL 2008. L 177., 6. o., helyesbítés: HL 2009. L 309., 87. o.; a továbbiakban: Róma I-rendelet

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 864/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról (Róma II.) HL L 199., 2007.7.31., 40—49. o. 5, 6 cikkek

pert és perelhető. E jogáról a fogyasztó csak korlátozásokkal mondhat le.⁵ Mindezek mellett nem elhanyagolható az Európai Bíróság jogfejlesztő tevékenysége e téren, amely a jogvédelem alá tartozó jogviszonyok pontos értelmezése, minősítése, a fogyasztóvédelmi kollektív jogorvoslati mechanizmusokra alkalmazandó jog meghatározásával és joghatósági kérdések értelmezésével gyarapította az európai fogyasztóvédelmi magánjogot.⁶

1. Az ügy uniós jogi háttere

Az ügy több érdekes szemponttal gazdagítja a fogyasztó fogalmának európai értelmezését, valamint a fogyasztókat megillető speciális joghatósági szabályok joggyakorlatát. Mindezzel nem pusztán a nemzetközi magánjogi joggyakorlatot gyarapították, hanem a fogyasztó fogalmi meghatározásának újabb szegmensében foglalt állást.

Az ügy európai jogi hátterét a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (továbbiakban Rendelet), a fogyasztót megillető kedvezőbb joghatósági rendelkezések alkalmazása, értelmezése jelenti.⁷ A rendeletet hatályon kívül helyezte a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁸, amely csak 2015. január 10-től alkalmazandó, így tekintettel az alapjogvita tényállása megvalósulásának időpontjára, arra továbbra is a 44/2001 rendelet az irányadó. Megjegyzendő, hogy az érintett rendelkezések szövegszerű egyezése folytán, az Európai Bíróság értelmezése egyaránt vonatkozik a hatályos rendeletre is.⁹

A Rendelet a jogbiztonság követelményeinek való megfelelés miatt kiszámítható joghatósági szabályokat teremt, amelyek alapján az általános joghatósági okot az alperes székhelye határozza meg, és csak speciális esetekben engedi meg az ettől való eltérést. A biztosítási, fogyasztói és munkaszerződésekkel kapcsolatban a gyengébb felet az érdekeinek megfelelő, az általános szabályoknál kedvezőbb joghatósági szabályokkal részesíti védelemben.¹⁰

A Rendelet más európai fogyasztóvédelmi rendelkezéssel ellentétben a fogyasztói jogvédelem körét nem korlátozza a természetes személyek körére, ugyanakkor kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal történő szerződéskötés feltételként támasztja. A Rendelet 15. cikke a fogyasztói szerződések különös joghatósági szabályai alkalmazhatóságát azokban az esetekben írja elő, ha a szerződés tárgya áruk részletfizetésre történő értékesítése; vagy a

5Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról HL L 351, 20.12.2012, 1–32.

⁶ Az Európai Bíróság C-272/18. sz. Verein für Konsumenteninformation kontra TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co KG ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet (ECLI:EU:C:2019:827); Az Európai Bíróság C-191/15. sz. Verein für Konsumenteninformation kontra Amazon EU Sàrl ügyben 2016. július 28-án hozott ítélet (ECLI:EU:C:2016:612) Ez utóbbihoz lásd: Király Miklós: Az uniós fogyasztóvédelem és az egységes nemzetközi magánjog összefüggései – befejezetlen történet az Amazon-ítélet tükrében, in. Nemzetközi magánjogi rendeletek az Európai Unió Bírósága gyakorlatában (szerk. Vékás Lajos, Osztoivits András, Nemessányi Zoltán) HVGOrac, Budapest 2021. 258-271

⁷ A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000.december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról HL L 12., 2001.1.16., 1—23. o 4. szakasz,15-17 §§

⁸ HL 2012. L351., 1.o.

⁹ 2018. november 15-i Kuhn ítélet, C-308/17, EU:C:2018:911,31. pont,

¹⁰ A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000.december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról HL L 12., 2001.1.16., 1—23. o 13. preambulumbekszedés

szervződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk vételének finanszírozására nyújtanak; minden más esetben, a szervződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szervződés az ilyen tevékenység körébe tartozik.¹¹

Mindezen esetekben a Rendelet 16. cikk (1) bekezdése alapján a fogyasztó egy másik szervződő fél ellen az általános szabályok szerint (alperes lakóhelye szerinti bíróság elve) vagy saját lakóhelyének bírósága előtt is indíthat eljárást.

A Rendelet 17. cikke szerint e rendelkezésektől kizárólag olyan megállapodással lehet eltérni, amely a jogvita keletkezését követően jött létre; vagy lehetővé teszi a fogyasztó számára az e szakaszban megjelölttől eltérő bíróságok előtti perindítást; a szervződés megkötésének időpontjában azonos tagállam területén lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező fogyasztó és a másik fél között jött létre, az említett állam bíróságainak joghatóságát köti ki, amennyiben az ilyen megállapodás az említett állam jogával nem ellentétes.”

2. Az alapeljárás és a feltett kérdések

2.1. Az ügy tényállása

Az alapügy alperese a Personal Exchange International Limited, máltai székhelyű kereskedelmi társaság (a továbbiakban: PEI) volt, amely internetes pókerjáték szolgáltatást nyújtott www.mybet.com domain néven elérhető honlapján keresztül többek között Szlovéniába irányuló módon is.

B. B., az alapügy felperese felhasználói fiókot nyitott ezen az oldalon, ennek során elfogadta PEI általános szervződési feltételeit, amelyben a szervződéses jogviszonyból eredő jogviták elbírálására a Máltai Köztársaság bíróságainak kizárólagos joghatóságát kötötték ki.

B.B. 2010. március 31. és 2011. május 10. közötti időszakban közel 227.000 eurót keresett pókerjátékkal az említett oldalon. 2011. május 10-én a PEI zárta B.B. felhasználói fiókját, és ezt az összeget visszatartotta, azzal az indokkal, hogy B.B. a játékszabályzatot megszegte azzal, hogy más névvel újabb felhasználói fiókot létesített B. A. adatival.

2.2. Tagállami bíróságon folyó eljárások

B.B. felperesként a PEI által visszatartott összeg iránt keresetet indított lakóhelye szerinti szlovén bíróság előtt a Rendelet 16. cikk szabályainak megfelelően 2013 májusában. A szlovén bíróság joghatóságának megállapítása érdekében fogyasztói minőségére hivatkozott.

PEI a szlovén bíróság joghatóságát kifogásolta, arra hivatkozva, hogy B.B. hivatásos pókerjátékos és mint ilyen nem tekinthető fogyasztónak. Ennélfogva a PEI székhelye szerinti, és az ÁSZF-ben kikötött máltai bíróságok rendelkeznek joghatósággal az alapjogvita elbírálására.

Az első fokon eljáró szlovén bíróság megállapította a joghatóságát, valamint azt, hogy B.B. fogyasztóként járt el, amikor felhasználói fiókot regisztrált az alperes honlapján és helyt adott B.B keresetének.

¹¹ Erdős István: Az elektronikus kereskedelem hatása az Európai Unió fogyasztói szervződésekkkel kapcsolatos egyes joghatósági szabályainak alakulására, *Iustum Aequum Salutare* X. 2014. 2. 81–94.

PEI az első fokon eljáró bíróság ítéletével szemben fellebbezett a szlovén fellebbviteli bírósághoz, amely helybenhagyta az elsőfokon eljáró bíróság ítéletét.

Ezt követően PEI felülvizsgálat iránti kérelmet nyújtott be a szlovén legfelsőbb bírósághoz (Vrhovno sodišče). A legfelsőbb bíróság az ügy érdemi elbírálásának középpontjába annak a kérdésnek a megválaszolását helyezte, hogy B.B-t lehet-e úgy tekinteni, mint aki kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső célok érdekében kötötte a szerződést a Rendelet 15. cikke értelmében.

2.3. Az Európai Bíróság elé terjesztett kérdések

A szlovén legfelsőbb bíróság az alábbi kérdést terjesztette elő előzetes döntéshozatalra: „Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdését, hogy a fogyasztó által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződésnek minősíthető egy olyan, online pókerjátékra vonatkozó, távollevők közötti szerződés is, amelyet egy magánszemély interneten keresztül kötött meg egy külföldi onlinejáték-üzemeltetővel, és amelyre vonatkoznak az e játéküzemeltető által meghatározott általános szerződési feltételek, ha a szóban forgó magánszemély több éven keresztül az így megszerzett jövedelemből vagy pókerjátékon szerzett nyereményekből tartotta el magát, noha e tevékenységi kört hivatalosan nem vetette nyilvántartásba, egyébként pedig e tevékenység végzését harmadik személyek részére nem kínálja fel fizetős szolgáltatásként a piacon?”

A kérdés elsősorban a fogyasztói minőség értelmezésére vonatkozik, ugyanakkor több magyarázatot igénylő vetülete is felfedezhető:

- A Rendelet szerkezetén belül hogyan kell értelmezni az általánostól eltérő, különös joghatósági szabályokat?
- Van-e jelentősége annak, hogy a Rendelet szlovén nyelvű fordítása többletjelentést ad a „szakmai tevékenység” kifejezésnek?
- Befolyásolják-e a fogyasztói minősítést azok a körülmények, hogy az ügy felperesének nem voltak szponzorjai, „szerencsejátékos” tevékenységét hivatalosan nem vette fel, nem ellenszolgáltatásért cserébe végezte, jogi ismeretekkel nem rendelkezett a szerződés megkötésekor, végül az ÁSZF-t anélkül fogadta el, hogy annak megváltoztatására lehetősége lett volna?
Megdöntheti-e a fogyasztói minősítést az, hogy B.B. hivatásos pókerjátékosként, rendszeresen, életvitelszerűen napi 9 órát töltött játékkal és tetemes bevételre tett szert?

2.4. A döntés előélete

Az Európai Bíróság a fogyasztót megillető kedvező kollíziós eljárásjogi szabályok alkalmazhatóságának konkrét jogi kereteit számos ügy kapcsán érintette. Az ügyek a fogyasztói attitűd Rendeletben nevesített és más lényegi ismérveinek értelmezésére, vagy a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés megkötésének körülményeire, vagy speciális, új típusú szerződések minősítésére vonatkoztak.

Jelen ügyben számos korábbi ügyben tett megállapításra hivatkozik a Bíróság, megerősítve kialakult álláspontját.

3. A fogyasztóra vonatkozó különös szabályok sajátossága és feltétele

Az ítélet hangsúlyozza, hogy a Rendelet 15 cikkének (1) bekezdése kivételt képez az általános joghatósági szabály alól (alperes lakóhelye szerinti bíróság), valamint az 5 cikkben meghatározott különös joghatósági szabály alól is. A Rendelet 15 cikk (1) bekezdése szigorúan, és szűken értelmezendő. Az Európai Bíróság ugyan ezt az álláspontját a C-419/11 számú ügy ítéletének 26. pontjában¹² és *Hotel Alpenhof*¹³ egyesített ügyekben hozott ítélet 53. pontjában valamint a *Mühlleitner* ügyben hozott ítélet 26. pontjában¹⁴ is következetesen képviselte.

A Rendelet a 15 cikk (1) bekezdését akkor lehet alkalmazni, ha három kumulatív feltétel teljesül:

- a szerződő felek egyike fogyasztói minőségben jár el, szakmai tevékenységének kívül eső célok érdekében,
- a fogyasztó és a szakmai tevékenységi körében eljáró másik fél a szerződést ténylegesen megkötötték és
- végezetül 15 cikk (1) bekezdés a) és c) pontjában említett kategóriákba tartozik a szerződés.

Ha bármelyik feltétel nem teljesül, a Rendeletben meghatározott speciális szabály nem alkalmazható. Jelen ügyben a legfontosabb kérdés a fenti feltételek közül a fogyasztó minőségére vonatkozik.

4. Az online pókerjáték szolgáltatásra vonatkozó szerződés minősítése

Az Európai Bíróság a Rendelet fogyasztó fogalmával kapcsolatban, hivatkozva és megerősítve a korábbi joggyakorlatot, egy egységes és önálló értelmezésből indul ki, amely a Rendelet szerkezetének és céljának megfelelően biztosítja az egységes jogalkalmazás követelményét. Hangsúlyozza azt, hogy a fogalom megszorító, objektív és a személy szerződésben fennálló helyzetére vonatkozó értelmezése szükséges, nem pedig az érintett személy szubjektív körülményeit figyelembe vevő értelmezés. Ez utóbbi értelmezés ugyanis lehetővé tenné azt, hogy ugyanaz a személy bizonyos ügyletekkel kapcsolatban fogyasztónak, míg másokkal kapcsolatban gazdasági szereplőnek minősülhessen.¹⁵

Az eset egyik legfőbb minősítési vagy értelmezési kérdése tehát az, hogy fogyasztónak minősülhet-e a Rendelet alkalmazásában egy természetes személy, aki tetemes összegű nyereményt halmozott fel rendszeres póker játszmák során, lehetővé téve számára számára a megélhetést, továbbá a tevékenységgel kapcsolatos szakmai ismeretekkel is rendelkezett.

Ezzel kapcsolatban a Bíróság megállapítja, hogy a nyeremény nagysága irreleváns szempont, mivel a Rendelet nem tartalmaz összegszerű utalást, vagy bármilyen küszöbértéket arra vonatkozóan, hogy egy természetes személy olyan szerződésekkel kapcsolatban, ahol nyereményt érhet el milyen határértéktől részesülhet fogyasztói védelmében. Egy ilyen jellegű

¹² A Bíróság C-419/11.számú. a Česká spořitelna a.s. és Gerald Feichter ügyben 2013. március 14-i ítélete (ECLI:EU:C:2013:165)

¹³ A Bíróság C-585/08. és C-144/09. sz. Peter Pammer kontra Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) és Hotel Alpenhof GesmbH kontra Oliver Heller (C-144/09) egyesített ügyekben 2010. december 7-i ítélete (ECLI:EU:C:2010:740)

¹⁴ A Bíróság C-190/11. sz. Daniela Mühlleitner kontra Ahmad Yusufi és Wadat Yusufi ügyben 2012. szeptember 6-i ítélete (ECLI:EU:C:2012:542)

¹⁵ Ott-ítélet, C-150/77, EU:C:1978:137, 14-19. pont, Benincasa-ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 16-19. pont

értelmezés kiszámíthatatlanná tenni a Rendelet alkalmazását, amely természetesen nem célja a jogalkotónak.

A PEI által hivatkozott másik feltétel, miszerint B.B. professzionális ismeretek birtokában volt, amely lehetővé tette, hogy a póker játzmákon jelentős összegeket nyerjen, kizárja, hogy gyengébb félnek, fogyasztónak lehessen őt tekinteni.

Az ítélet 36. pontjában a Bíróság arra utalt, hogy egy póker játékkal kapcsolatban, amely magában foglalja a nyeresé esélyét és a befektetett összegek elvesztésének a kockázatát is, szintén nem célja a Rendeletnek, hogy a joghatóságot a megnyert vagy éppen elvesztett összeg függvényében határozzák meg.

A fogyasztó *professzionális ismereteivel* kapcsolatban az ítélet visszautal a *Schrems* ügyben¹⁶ hozott ítélet 39. pontjára, valamint az egységes és objektív jogalkalmazás követelményeire. A Bíróság értelmezése szerint a fogyasztó a gazdasági szereplő ellentétjeként kerül meghatározásra és mint ilyen független az általa ténylegesen birtokolt ismeretektől, információktól vagy tapasztalatoktól, amelyet e személy szerezhet a szolgáltatásokhoz tartozó területeken.¹⁷ A Bíróság a *Costea* ügyben és hozott ítéletében foglaltaknak megfelelően itt is kitért arra hogy az ismeretek és információk hiánya vagy megléte olyan szubjektív körülmény lenne, amely nem tenné lehetővé a kiszámítható és egységes jogalkalmazás így a szerződés célja és természete, valamint a személyes szükségletek kielégítése az a körülmény, amely megfelelő jogalkalmazást segíti elő. Mindezek alapján a fogyasztó minősége nem az általa birtokolt információk és tapasztalatok függvénye, hanem a szerződés célja és természete szerint illendő meg.¹⁸ A *Schrems* ügyben hozott ítélet 41. pontja alapján, a fenti szempontok mérlegelésével a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy egy magán Facebook-fiók felhasználó nem veszíti el a „fogyasztói” minőségét, ha könyveket publikál és ad el, akár díjazás ellenében is előadásokat tart, honlapokat üzemeltet, adományokat gyűjt és a fogyasztók jogérvényesítését és önszerveződését segíti.

A fogyasztó minősítésével kapcsolatban a Bíróság értelmezte a *rendszeresség* körülményét is. Mindezzel kapcsolatban megjegyezte, a *Kamenova* ügyben hozott ítéletben foglaltakra hivatkozással, hogy a egy tevékenység rendszeres jellege lehet olyan tényező egyebek mellett, amelyet figyelembe kell venni a kereskedőnek minősítése során azonban ez önmagában nem határozza meg egy természetes személy kereskedőként történő minősítését. A *Kamenova* ügyben egyébként egy online platformon egyidejűleg nyolc hirdetést közzétevő felhasználó kereskedői minősítésével kapcsolatban határozta meg a Bíróság nem kimerítő jelleggel azokat a szempontokat, amelyeket esetről-esetre mérlegelve kereskedői minőséget meg lehet állapítani. A Bíróság által meghatározott szempontok például, hogy az online platformon történő értékesítésre szervezett módon került-e sor; az értékesítés jövedelemszerzés céljából történt-e; az eladó rendelkezik-e információkkal és technikai szakértelemmel, amellyel a fogyasztó nem feltétlenül rendelkezik, és így az eladó előnyösebb helyzetbe kerül-e az említett fogyasztóhoz képest; hogy az eladó rendelkezik-e olyan kereskedői jogállással, illetve az online

¹⁶ A Bíróság C-498/16. sz. Maximilian Schrems és a Facebook Ireland Limited közötti ügyben 2018. január 25.i ítélete ECLI:EU:C:2018:37,

¹⁷ Lásd ebben az értelemben: 1997. július 3-i Benincasa ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. pont; 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. pont.

¹⁸ A Bíróság C-110/14 sz. Horațiu Ovidiu Costea és az SC Volksbank România SA közötti ügyben 2015. szeptember 3-i ítélete, EU:C:2015:538, 21. pont

értékesítés mennyiben kapcsolódik az eladó kereskedelmi vagy szakmai tevékenységéhez; a meghatározott kereskedő nevében vagy javára eljáró, illetve az ő nevében vagy javára eljáró más személy útján eljáró eladó részesült-e díjazásban vagy más vagyoni előnyben; az eladó vásárol-e új vagy használt termékeket azok továbbértékesítése céljából, amely így e tevékenység rendszeres jellegét, gyakoriságát eredményezi; az értékesített termékek ugyanolyan típusúak-e vagy ugyanolyan értékűek-e, különösen, ha az ajánlat korlátozott számú termékre vonatkozik.¹⁹

A hivatkozott ítélettel összefüggésben a Bíróság megjegyzi, hogy ebben az esetben, bár rendszeres tevékenységről volt szó, ez nem vonatkozott áru értékesítésére vagy szolgáltatás nyújtására sem és tevékenységét sem jelentette be hivatalosan. Mindezek alapján a Bíróság érvelése szerint az alapügyben szereplő tényállás alapján az alperest megilleti fogyasztói minősítés és hivatkozhat a Rendelet által biztosított fogyasztókat megillető kedvező joghatósági szabályokra.

5. A Bíróság jogi indokai és az ítélet rendelkező része (ratio decidendi)

A Bíróság megismételve a Rendelet következetes és egységes értelmezésére vonatkozó elvárásait, megfélelve a jogbiztonság követelményének értelmezte a Rendelet 15. cikkének szabályait.

Figyelemmel az alapügy tényállására és az alperesi kifogásokra, a Rendelet 15. cikk alkalmazhatóságának feltétele a fogyasztói minőség pozitív és negatív megközelítésben történő vizsgálata volt. Ebben a körben a Bíróság az online pókerjáték jövedelemszerző jellegzetességét, a felek közötti szerződés szakmai jellegét, a felperes professzionális ismereteinek meglétét és szerződésben elfoglalt pozícióját, a tevékenység rendszeres jellegét, valamint a szerződés célját és végfelhasználói jellegét mérlegelte.

A tevékenység gyakoriságával és mennyiségével kapcsolatban megállapítja, hogy ez pusztán egy a figyelembe veendő szempontok közül, és a *Kamenova* ítélettel történő összhang megteremtése érdekében határoz akként, hogy mindaddig amíg az alapügyben szereplő személy tevékenységét nem továbbértékesítés céljából végzi, fogyasztói minőségét nem veszíti el.

A fenti körülményeket mérlegelve, a korábbi joggyakorlatot megerősítve a Bíróság a Rendelet 15. cikkének (1) bekezdését akként értelmezte, hogy egy olyan természetes személy, aki valamely tagállamban rendelkezik lakóhellyel, és aki egyrészt egy másik tagállamban székhellyel rendelkező társasággal internetes pókerjátékokra vonatkozó szerződést kötött, amelynek általános feltételeit e társaság határozta meg, másrészt nem jelentette be hivatalosan e tevékenységét, és azt nem is kínálta fel harmadik személyek részére fizetős szolgáltatásként, nem veszíti el az e rendelkezés értelmében vett „fogyasztói” minőségét még akkor sem, ha e játékot magas napi óraszámban játssza, kiterjedt ismeretekkel rendelkezik, és e játékból jelentős nyereményekre tesz szert.²⁰

6. Az ítélet jelentősége

19 A Bíróság C-105/17. sz. ügyben, a Komisia za zashtita na potrebitelite és Evelina Kamenova között, az Okrazhna prokuratura részvételével 2018. október 4-i hozott ítélete ECLI:EU:C:2018:808 39. pont

20 A Bíróság C-774/19. sz. ügyben, A. B. és B. B. kontra Personal Exchange International Limited 2020. december 10.-én hozott ítélet (ECLI:EU:C:2020:1015). 50. pont

Az ügy jelentősége talán leginkább abban érhető tetten, hogy 21. század új megélhetési és szerződési viszony rendszereinek egyikét minősíti a hagyományos jogviszonyokra megalkotott keretrendszerben. Ha az alapügy tényállását felvillantjuk, láthatjuk, hogy egy olyan online szerencsejátékosról volt szó, aki rendszeresen játszott, éveken keresztül élt az ebből szerzett jövedelméből anélkül, hogy ezt hivatalosan bejelentette volna és egy külföldi szolgáltatóval kötött távollevők között szerződést és az Európai Bíróság döntésének értelmében fogyasztónak minősül.

A Bíróság a *Schrems, Petruchova*²¹ döntésekre hivatkozik leginkább, megerősítve abban foglalt megállapításokat. Elutasítja azt az álláspontot, amely a fogyasztói minőséget a várható nyereség nagyságától vagy éppen a veszteség kockázatától tenné függővé, hiszen ebben az esetben a fogyasztói minőség kiszámíthatatlanná válna. A *Schrems* ítéletben hivatkozott dinamikus értelmezést ismétli az ítélet 41. pontjában, amely alapján a szerződést teljes életszakaszán keresztül figyelemmel kell kísérni, mert elképzelhető, hogy a jogviszony jellege és a szerződés célja később szakmai alapra változik, amely nagyban befolyásolja a fogyasztói minőséget és annak elvesztéséhez vezethet.

A Bíróság ítéletében a fogyasztói fogalom következetes értelmezését jelöli meg, amelyben más anyagi jogi fogyasztóvédelmi rendelkezésekre is figyelemmel van (a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet értelmezte az ügyben a Bíróság) a *Kamenova* ítéletben kifejtettekkel történő összhang megteremtése érdekében. Az ítélet talán egyetlen kritizálható pontja lehet ez a közeledés, amely ellentétes a *Salvoni kontra Flermonte* ügy 44. pontjában kifejtettekkel, ahol a Bíróság megerősítette azt, hogy az anyagi fogyasztóvédelmi jogszabályok ítélkezési gyakorlata nem ültethető át a Brüsszel Ia rendelet eljárási és joghatósági szabályainak kontextusába. Az ítélet ezen vonatkozását Geert van Calster is kritizálta.²²

A szabályozással kapcsolatban általánosságban elmondható, hogy a Rendelet és a hozzákapcsolódó Európai Bírósági joggyakorlat a fogyasztók védelmének a koncepcióját kibővítette és olyan vállalkozásokat is behúz a védő hálójába, amelyek éppen adott szerződés szempontjából nem folytatnak szakmai tevékenységet.

Szintén kifogásolható a szabályozás koncepciója, különösen az elmúlt évek Volkswagen botrányának fényében, hogy a fogyasztók kollíziós védelme a szerződéses jogvitáikra korlátozódik. Mindezek alapján a termék felelősségből, valamint a fogyasztókkal szembeni megtévesztésből eredő követelések kiesnek a Rendelet fogyasztói szerződésekre vonatkozó speciális szabályainak hatálya alól.

A fogyasztó lakóhelyének a megítélése és ennek a változásából eredő szituáció lehet a Rendelet alkalmazásának másik problematikus területe. . A kérdés akként is feltehető, hogy ha a fogyasztó később elhagyja a szerződéskötés kori lakóhelyét, magával viszi-e ennek a

21 A Bíróság. C-208/18. sz. ügyben Jana Petruchová és a FIBO Group Holdings Limited között 2019. október 3-i ítélete ECLI:EU:C:2019:825

22 Geert Van Calster: EU Private International Law, 3rd ed. Hart Publishing 2021, 2.235. Ugyanehhez: Császár Mátyás: Ítéletek szabad áramlás kontra fogyasztók védelme, in. Nemzetközi magánjogi rendeletek az Európai Unió Bírósága gyakorlatában (szerk. Vékás Lajos, Osztovits András, Nemessányi Zoltán) HVGOrac, Budapest 2021. 67.

lakóhelynek a jellegzetességét megtartva ezáltal a szerződés határokön átnyúló jellegét vagy éppen ezáltal megszünteti meg azt a körülményt, amely megalapozta a kedvezőbb joghatóságát.